

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obdo/70/2019
Identifikačné číslo spisu: 8114200704
Dátum vydania rozhodnutia: 16.04.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Anna Marková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8114200704.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Tepláreň Košice, a. s. v skratke TEKO, a. s., so sídlom Teplárenská 3, Košice, IČO: 36 211 541, právne zastúpeného IURISTICO s. r. o., advokátskou kanceláriou, so sídlom Cimborkova 13, Košice - Sever, IČO: 36 588 041, proti žalovanému: WAGNER SERVICECENTRUM s. r. o., so sídlom Hlavná 111, Prešov. IČO: 36 586 145, právne zastúpenému JUDr. Mariánom Pállom, advokátom, so sídlom Bauerova 14, Košice - Sídlisko KVP, o zaplatenie 3 983,28 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 8Cb/75/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 28. júna 2018 č. k. 6Cob/56/2017-216, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu o d m i e t a.
- II. Žalovaný m á voči žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 28. júna 2018 č. k. 6Cob/56/2017-216, potvrdil rozsudok Okresného súdu Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) z 21.decembra 2016 č. k. 8Cb/75/2014-180, ktorým bola žaloba zamietnutá a žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %.

2. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku, a preto sa s poukazom na § 387 ods. 2 CSP v odôvodnení tohto rozhodnutia obmedzil iba na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia bez toho, aby tieto dôvody opakovane. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd reagujúc na odvolacie námietky uviedol, že pokiaľ žalobca namieta, že súd prvej inštancie nemôže z vlastnej iniciatívy vykonávať dôkazy bez návrhu, keď dožiadal Magistrát Mesta Košice o poskytnutie stanoviska ohľadne právnej povahy predmetnej komunikácie, či táto komunikácia bola vyhlásená za verejnú účelovú komunikáciu, mal za potrebné uviesť, že súd prvej inštancie tak urobil na pojednávaní, na ktorom boli prítomné obe sporové strany, keď do uznesenia uviedol vyššie uvedenú žiadosť, pričom žalobca na tomto pojednávaní to nenamietal. Navyiac na pojednávaní konanom dňa 6. júla 2016, obaja právni zástupcovia strán sporu zaujali rozporné stanoviská ohľadom právneho statusu a účelu tejto komunikácie, preto pokiaľ súd prvej inštancie za

účelom odstránenia týchto rozporov si vyžiadal priamo správu, či táto bola vyhlásená za verejnú alebo neverejnú, nejedná sa o dôkaz, ktorý by bol získaný v rozpore so zákonom, a ktorý v zmysle článku 16 ods. 2 CSP nemôže súd pre rozpor so zákonom zohľadniť, nakoľko sa v žiadnom prípade nejedná o nezákonne získaný dôkaz v rozpore so zákonom. V nadväznosti na to uviedol, že právny zástupca žalobcu už na predchádzajúcom pojednávaní konanom dňa 2. mája 2016, predložil súdu prvej inštancie odpoveď Mesta Košice na žiadosť žalobcu o majetkoprávny prevod komunikácií, v ktorej sám žalobca uviedol, že ide o účelovú komunikáciu na spojenie jednotlivých výrobných závodov, pričom mal za to, že sa jedná o neverejnú komunikáciu, čo však žalovaný namietal. Preto za účelom odstránenia týchto rozporov bolo dôvodné, aby si súd prvej inštancie vyžiadal správu, či táto komunikácia bola vyhlásená za neverejnú.

3. Odvolací súd za nespornú považoval skutočnosť, že sporná cesta je jedinou prístupovou komunikáciou do celej lokality, v ktorej sa nachádzajú podnikateľské prevádzky. Žalobca svojim listom ponúkol Mestu Košice spornú komunikáciu na odkúpenie, keď uviedol, že vybudovaním ďalších priemyselných a obchodných objektov táto komunikácia stratila charakter účelovej komunikácie, keď je všeobecne prístupná a užívaná tretími subjektmi. Mesto Košice vo svojej odpovedi žalobcovi uviedlo, že nemá záujem o jej odkúpenie, a to vzhľadom na účelový charakter komunikácie. Podstatným pre posúdenie dôvodnosti uplatneného nároku bolo posúdenie existencie práva všeobecného užívania tejto cestnej komunikácie vyplývajúceho z Cestného zákona. Odvolací súd v zhodne so súdom prvej inštancie konštatoval, že sporná komunikácia, ktorá je všeobecne prístupovou a názvom pomenovanou ulicou [§ 4b ods. 1 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon)], na ktorú nadväzuje iná verejne prístupná ulica, je plnohodnotnou komunikáciou a z hľadiska Cestného zákona je potrebné ju považovať za komunikáciu účelovú, nachádzajúcu sa mimo uzavretých priestorov, nakoľko spĺňa znaky vyžadované zákonom pre tento druh pozemnej komunikácie. Za nespornú mal skutočnosť, že túto cestu postavil právny predchodca žalobcu (Československý štát) za tým účelom, aby bola užívaná ako komunikácia, pričom je irelevantné, či ju zriaďoval výlučne len pre svoje potreby, alebo aj pre potreby iných subjektov. Pokiaľ totiž dôjde na pozemku z vôle jeho vlastníka mimo uzavretých priestorov alebo objektov k zriadeniu účelovej komunikácie, nemôže už vlastník pozemku jednostranným vyhlásením zamedziť jeho všeobecné užívanie (rozsudok Najvyššieho súdu ČR vo veci sp. zn. 22Cdo/1862/2000), a takúto verejnú účelovú komunikáciu môže v zmysle § 22 ods. 3 zák. č. 135/1961 Zb. vyhlásiť za neverejnú len obec. Odvolací súd mal za nesporné, že túto komunikáciu obec - Mesto Košice za neverejnú nikdy nevyhlásila, pričom keď žalobca, ktorý je síce podnikateľským subjektom, avšak výlučne vo vlastníctve štátu, žiada určiť túto komunikáciu za neverejnú, a to nie z dôvodu svojich potrieb, ale len výlučne za účelom obmedzenia prístupu iných podnikateľských subjektov nemožno takéto konanie považovať za účelné v prospech verejného blaha, ale naopak za šikanózný výkon práva. S verejným charakterom spornej komunikácie sa celkom nepochybne počítalo pri povoľovaní existujúcej zástavby v celej lokalite vo vzťahu, ku ktorej táto cesta plní úlohu jedinej prístupovej komunikácie. Odvolací súd so zreteľom na uvedené konštatoval, že sporná prístupová cesta má charakter verejnej prístupovej komunikácie, ku ktorej existuje všeobecné právo užívania odvodené od Cestného zákona.

4. K argumentácii žalobcu odvolací súd uviedol, že verejnosť účelových komunikácií neznamená iné, ako verejnoprávny charakter ich užívania, pričom systematicky odlišná úprava práva všeobecného užívania oproti diaľnicam, cestám prvej triedy a miestnym komunikáciám, je podľa názoru odvolacieho súdu vyvolaná len tým, že účelové komunikácie môžu byť za splnenia zákonom predpokladaných podmienok i neverejné (účelové komunikácie v uzavretých priestoroch, alebo v objektoch a účelové komunikácie, ktoré za neverejné vyhlási obec), na ktoré sa právo všeobecného užívania nevzťahuje (rozsudok Krajského súdu v Prešove vo veci sp. zn. 6Co/85/2011). Existencia všeobecného práva užívania cestnej komunikácií podľa predpisov verejného práva vylučuje neoprávnenosť zásahu žalovaného do vlastníckeho práva žalobcu ako jednej z podmienok dôvodnosti nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia.

5. V tejto súvislosti odvolací súd potvrdil správnosť aplikácie ustanovenia § 22 ods. 3 zák. č. 135/1961 Zb. konštatujúc, že toto ustanovenie delí účelové komunikácie na verejné a neverejné, pričom za neverejné označuje účelové komunikácie v uzavretých priestoroch. Preto považoval za logický záver, že

ostatné účelové komunikácie, ktoré sa nenachádzajú v uzavretých priestoroch a objektoch, je treba považovať za verejné, teda všeobecne prístupné na užívanie, na účel, ktorý boli určené. Užívanie verejnej komunikácie spôsobom na to určeným nepredstavuje neoprávnený zásah do vlastníckeho práva žalobcu užívaním tejto nehnuteľnosti bez právneho titulu, a tým pádom sa žalovaný ani nemohol na úkor žalobcu bezdôvodne obohatiť. Zdôraznil, že všeobecné užívanie je výnimočným obmedzením vlastníckeho práva reagujúcim na komunikačnú potrebu verejnosti ako potencionálne neobmedzeného okruhu osôb. Pre všeobecné užívanie teda nie je výlučné užívanie statku zodpovedajúceho jeho určeniu, je charakteristické, že oprávnenie k takémuto užívaniu vzniká vopred neurčenému okruhu užívateľov, teda nejde o súkromné práva konkrétnych osôb k cudzej veci (vecné bremená) a vzniká priamo zo zákona, na rozdiel od zvláštneho užívania, ktoré býva viazané na vydanie určitého individuálneho správneho aktu. Všeobecné užívanie pozemných komunikácií nie je inštitútom súkromného práva, ale ide o verejnoprávne oprávnenie. Toto užívanie sa neopiera o občianskoprávne predpisy, ale o Zákon o pozemných komunikáciách a vo veciach upravených zákonom o pozemných komunikáciách sa postupuje podľa všeobecných predpisov o správnom konaní. V tomto kontexte podotkol, že za verejné účelové komunikácie treba považovať všetky komunikácie, ktoré spĺňajú hľadiská uvedené v zákone č. 135/1961 Zb., a to aj v prípade, že o charaktere tejto pozemnej komunikácie nebolo vydané správne rozhodnutie. Vzhľadom na zistený skutkový stav, že predmetná komunikácia je verejná, účelová, ktorú majú právo užívať titulom práva všeobecného užívania verejných priestranstiev všetky subjekty, nielen vlastník tejto komunikácie, konštatoval správnosť vysloveného záveru súdu prvej inštancie, keď návrh žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia zamietol.

6. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnych otázok, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu neboli riešené. Dovolateľ namietal, že súdy nižšej inštancie nesprávne právne posúdili otázku práva tretích osôb užívať účelové komunikácie uviedol, že záver odvolacieho súdu týkajúci sa všeobecného užívania účelových komunikácií je v rozpore s Cestným zákonom, s Ústavou, ako aj s vykonávacou vyhláškou Federálneho ministerstva dopravy č. 35/1984 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o pozemných komunikáciách (cestný zákon). Z citovaného ustanovenia § 6 ods. 1 Cestného zákona jednoznačne podľa dovolateľa vyplýva, na ktoré z pozemných komunikácií sa režim všeobecného užívania vzťahuje, a na ktoré z pozemných komunikácií sa režim všeobecného užívania nevzťahuje (účelové komunikácie). Poukazujúc na ustanovenie § 22 ods. 3 citovanej vyhlášky, z ktorej vyplýva, že o právnych pomeroch účelových komunikácií platia všeobecné predpisy (napr. zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník), dovolateľ zastával názor, že na právne pomery účelových komunikácií sa použije režim užívania vecí podľa Občianskeho zákonníka, a to bez ohľadu na to, či ide o účelovú komunikáciu, verejnú alebo neverejnú. Na tom nemení nič ani tá skutočnosť, že cestný zákon rozlišuje účelové komunikácie na verejné účelové komunikácie a neverejné účelové komunikácie. Ide pritom iba o rozlíšenie toho, či účelové komunikácie sú prístupné (v zmysle technickom, nie právnom) tretím osobám (verejné účelové komunikácie) alebo nie sú prístupné (neverejné účelové komunikácie), pretože sa nachádzajú v uzavretých priestoroch alebo objektoch (ust. 22 ods. 3 Cestného zákona). Keďže Cestný zákon, iný zákon, vykonávacia vyhláška k cestnému zákonu, ani iný všeobecne záväzný právny predpis, nerozlišujú režim užívania verejných účelových komunikácií a režim užívania neverejných účelových komunikácií je ich režim užívania rovnaký a plne podliehajúci Občianskemu zákonníku. Záver, že je na vlastníckovi účelovej komunikácie komu a za akých podmienok umožní jej užívanie tretím osobám potvrdzuje podľa dovolateľa aj ust. § 7 a § 8 Cestného zákona. V nadväznosti na uvedené zastáva názor, že režim všeobecného užívania pozemných komunikácií nemožno aplikovať na účelové komunikácie ako pozemné komunikácie spravidla vo vlastníctve právnických osôb a fyzických osôb. Podľa dovolateľa je nevyhnutné rešpektovať citovanú vyhlášku k Cestnému zákonu, ktorá ako jediný právny predpis výslovne stanovuje právne pomery účelových komunikácií, keď odkazuje na použité Občianskeho zákonníka.

7. Žalobca navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podal žalobca včas,

zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

9. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

10. Podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

11. Dovolateľ v rozhodovanej veci vyvodzoval prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Pre dovolanie prípustné podľa § 421 CSP platí, že ho možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Pokiaľ dovolateľ nevymedzí ním tvrdený dovolací dôvod uvedeným spôsobom, je to dôvodom pre odmietnutie dovolania podľa ustanovenia § 447 písm. f/ CSP. V zmysle ustanovenia § 447 písm. f/ CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

12. Zároveň platí, že dovolací súd je v prípade dovolaní podaných za účinnosti Civilného sporového poriadku povinný pracovať s takým dovolaním, aké podala strana a nie je možné vyzývať dovolateľa na odstránenie väd dovolania. Tento prístup súvisí s dôsledným zachovávaním dispozičného princípu a princípu právnej istoty, ako aj procesnej zodpovednosti strán za ochranu svojich práv. Odstraňovanie nedostatkov rozhodnutia a konania jemu predchádzajúceho prostredníctvom (mimoriadnych) opravných prostriedkov je výlučne v dispozícii strán sporu. Povinnosť podávať kvalifikované, jednoznačné a úplné dovolania, v ktorých sú dovolacie dôvody vymedzené v súlade s ustanovením § 432 CSP, má zabezpečiť povinné právne zastúpenie dovolateľa (§ 429 ods. 1 CSP). Zákon predpokladá, že advokát je subjektom, ktorého odborné znalosti a schopnosti majú kvalifikovaným dovolaním prispieť k priebehu dovolacieho konania. Uvedené vyplýva z čl. 11 ods. 3 Základných zásad, na ktorých je Civilný sporový poriadok postavený a podľa ktorého advokát ako osoba s vysokoškolským právnickým vzdelaním, ktorý sa verejne hlási k určitej profesii, sa považuje za schopného konať s náležitou znalosťou veci spojenou s touto odbornosťou, ako aj z ustanovenia § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, podľa ktorého je advokát povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. To znamená, že úkony uskutočnené advokátom majú obsahovať všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov.

13. Pre vymedzenie dovolacieho dôvodu v súlade s ustanovením § 432 ods. 2 CSP. nepostačuje, aby dovolateľ v dovolaní argumentoval konkrétnym súdnym rozhodnutím, ktoré podľa jeho názoru obsahuje pre neho priaznivú právnu argumentáciu, pričom toto súdne rozhodnutie nemusí súvisieť s predmetom sporu, všeobecným odkazom na čl. 2 ods. 2 Základných zásad, na ktorých je Civilný sporový poriadok postavený, že každý má právo legitímne očakávať, aby bol jeho spor rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, prípadne citácie jednotlivých zákonných ustanovení bez toho, aby vo svojom dovolaní označil, ktoré právne závery odvolacieho súdu považuje za nesprávne a z akých dôvodov.

14. Rovnako pre vymedzenie dovolacieho dôvodu zákonným spôsobom nepostačuje, nepostačuje všeobecné tvrdenie o tom, že sa dovolateľ nestotožňuje s posúdením veci odvolacím súdom (prípadne aj súdom prvej inštancie). Povinnosťou dovolateľa je uviesť, ktoré konkrétne právne závery odvolacieho súdu (resp. aj súdu prvej inštancie) sú podľa jeho názoru nesprávne a tiež je jeho povinnosťou presne uviesť, prečo je podľa jeho názoru toto právne posúdenie nesprávne (to znamená, ako podľa jeho názoru mal odvolací súd vec správne právne posúdiť, aké právne závery mal odvolací súd prijať). Úlohou dovolacieho súdu nie je iniciatívne vyhľadávať, ktorý z právnych záverov odvolacieho súdu (alebo aj

súdu prvej inštancie) môže byť na základe podaného dovolania nesprávny. Úloha dovolacieho súdu spočíva v tom, že posúdi právne závery odvolacieho súdu s ohľadom na dovolateľom namietanú nesprávnosť právneho posúdenia veci a jeho uvedenie, ako mal odvolací súd vec správne právne posúdiť.

15. V rozhodovanej veci dospel odvolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu neobsahuje vyššie uvedené zákonné vymedzenie dovolacieho dôvodu. Dovolateľ v dovolaní neuviedol v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia a ako mal podľa jeho názoru odvolací súd vec správne právne posúdiť. Iba citácie zákonných ustanovení, všeobecné tvrdenie o nestotožnení sa so závermi súdov nižšej inštancie, prípadne uvedenie otázky, ktorá podľa žalovaného nebola riešená v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu, nemožno považovať za vymedzenie dovolacieho dôvodu v súlade s ustanovením § 432 ods. 2 CSP. Pri prejednaní dovolania môže odvolací súd vychádzať iba z obsahu dovolania, resp. z predloženého súdneho spisu a nemôže nahrádzať pasivitu dovolateľa a vytvárať namiesto neho vlastnú právnu argumentáciu vyvodením z možnej nespokojnosti dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, ktorej správnosť alebo nesprávnosť by mala byť podrobená dovolaciemu prieskumu. V takom prípade by totiž odvolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen koncepcii právnej úpravy dovolania v Civilnom sporovom poriadku, účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, ale aj princípu rovnosti zbraní a kontradiktórnosti konania, keďže rozhodnutie dovolacieho súdu by bolo založené na iných skutočnostiach, ako boli tvrdené dovolateľom a ku ktorým mal možnosť vyjadriť sa žalovaný ako protistrana vo svojom vyjadrení k dovolaniu.

16. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd konštatuje, že dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v ustanovení § 432 ods. 2 CSP. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalobcu odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. f/ CSP.

17. V dovolacom konaní úspešnému žalovanému vznikol voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania (§ 255 ods. 1 CSP v spojení s § 453 ods. 1 CSP). Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania Najvyšší súd Slovenskej republiky neodôvodňuje (§451 ods. 3 veta druhá CSP). O výške náhrady trov konania žalobcu rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.